

Activiteitenverslag
2010

Activiteitenverslag
2010

Phytofar

Inhoudstafel

Woord van de Voorzitter	4
Woord van de Secretaris-Generaal	5
Missie Phytofar	7
Een blik in de achteruitkijkspiegel	9
Veiligheid ondersteund door strikte wetgeving	19
Veilig voedsel en respect voor het leefmilieu	33
Belang van gewasbeschermingsmiddelen voor mens en maatschappij	41
Phytofar secretariaat, stuurgroepen en leden	46

Woord van de Voorzitter

De laatste jaren zijn veelbewogen jaren geweest voor Phytofar. Eind 2007 ging onze Secretaris-Generaal Georgette Detiège met welverdiend pensioen, na een carrière van 30 jaar ten dienste van de gewasbeschermingsmiddelenindustrie. In naam van de leden van Phytofar zou ik Georgette Detiège van harte willen bedanken voor alles wat ze verwezenlijkt heeft voor Phytofar, en wens ik haar veel vreugde en geluk in deze nieuwe levensfase.

De Raad van Bestuur van Phytofar heeft een nieuw team samengesteld onder de leiding van de nieuwe Secretaris-Generaal, Peter Jaeken. Boordevol enthousiasme heeft het Secretariaat onmiddellijk de activiteiten voortgezet zodat Phytofar op professionele wijze haar doelstellingen kan bereiken.

In 2008 en 2009 heeft het team talrijke uitdagingen aangenomen. De 2 belangrijkste zijn de toepassing van de nieuwe Europese Verordening (EC) 1107/2009 voor het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen, alsook de reductie van de impact van de gewasbeschermingsmiddelen op het milieu en de gezondheid van de toepasser en de consument. In naam van de leden van Phytofar zou ik graag het ganse team van harte willen bedanken voor het uitstekende werk dat ze de jongste jaren verricht hebben.

De coördinatoren van de verschillende stuurgroepen en de Raad van Bestuur van Phytofar hebben beslist dat ze voor de periode 2010 - 2011 al hun capaciteiten ter beschikking zullen stellen om volgende doelstellingen te bereiken:

- > overleg met de federale, regionale en lokale overheden;
- > open dialoog met alle belanghebbenden;
- > aanmoedigen van een duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen ;
- > bescherming van oppervlakte- en grondwater;
- > opleidingen en infosessies voorzien voor de Gardensector en de openbare groendiensten;
- > verbetering van de externe communicatie dankzij de ontwikkeling van een nieuwe website.

Moderne gewasbescherming is de sleutel tot duurzame en betaalbare voedselproductie. De gewasbeschermingsmiddelenindustrie investeert grote sommen in onderzoek en ontwikkeling van innovatieve oplossingen die op hun beurt cruciaal zijn voor een duurzame landbouw in België. De samenwerking met de voedings- en landbouwsector, overheid en vele partners leidt tot verruiming en een breder draagvlak van onze inspanningen. De gewasbeschermingsmiddelen, correct toegepast volgens de erkenningsakte, helpen de landbouwer om voedingsmiddelen te produceren die aan de hoge verwachtingen van de consument en de maatschappij beantwoorden. Ze zijn eveneens essentieel om openbaar groen, parken, bermen en tuinen veilig, gezond en mooi te houden.

Bernard Pecquereau,
Voorzitter van Phytofar

Woord van de Secretaris-Generaal

Gewasbeschermingsmiddelen worden doelgericht ingezet om de gezondheid van planten te beschermen en te herstellen en kostbare grondstoffen zoals land en water optimaal te benutten. Tot op vandaag kan geen enkel landbouwproductiesysteem zonder. De hedendaagse gewasbescherming zit ingebed in een complex geheel van bedrijfsvoering en vraagt veel inzicht, kennis, technologische ondersteuning en permanente vorming en staat mijlenver weg van de perceptie in de publieke opinie.

Verschillende regio's in de wereld hebben terecht volle aandacht voor hun landbouw. Toegang tot technologie is daarbij een cruciale factor, maar technologie op zich zal onvoldoende zijn om aan de lokale noden te beantwoorden. De gewaskennisindustrie lanceerde daarom het internationale initiatief "Farming First" (www.farmingfirst.org). "Farming First" is een coalitie van organisaties die landbouwers, wetenschappers, ingenieurs en industrie vertegenwoordigen. Het is een oproep aan de wereldleiders om 6 principes op te nemen in hun politieke agenda: natuurlijke grondstoffen veilig stellen, kennis delen, lokale capaciteit opbouwen, oogsten beschermen, toegang tot de markten vrijmaken en noodzakelijk onderzoek vooropstellen.

De piekprijzen voor voeding in de periode 2007/2008 en het feit dat voeding sinds het begin van het millennium terug een grotere hap uit het Europese gezinsbudget neemt, hebben geleid tot meer aandacht voor de landbouw, ook in Europa. Een tweede belangrijk element is de discussie over het Europese Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB). Een beleid dat snel slaagde in zijn opzet om de na-oorlogse voedseltekorten weg te werken en een ontvolking van landelijke gebieden tegen te gaan. Een beleid dat nu terug voor belangrijke keuzes staat. Voor de Europese instellingen gaat het om 40% van hun budget. De Europese lidstaten en haar burgers besteden 0.42% van hun BNP aan toegang tot een stabiele, veilige en betaalbare voeding. De beschikbare middelen en de verdeling ervan zal de komende paar jaar een belangrijk onderwerp van debat blijven. In de marge daarvan woedt ook het debat over beschikbaarheid van technologie voor de Europese landbouw in een steeds toenemende mondiale context. Daartegenover staat een politieke en wetgevende druk die perceptie naast en boven wetenschap plaatst.

Op vlak van duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen staat België mee vooraan in het Europese peloton. Ook voor de R&D-investeringen bekleedt de gewasbeschermingsmiddelenindustrie een leidende positie. Een deel van die middelen gaat naar oplossingen die inzetbaar zijn in Geïntegreerde Gewasbescherming (IPM), waarbij diverse bestrijdingsmethoden geïntegreerd worden met het inzetten van moderne gewasbeschermingsmiddelen. In sommige productiesectoren wordt deze techniek al toegepast op meer dan 90% van het areaal. IPM vormt op dit ogenblik waarschijnlijk het meest duurzame productiesysteem. Een leidmotief om als industrie verder te investeren en oplossingen te ontwikkelen die de miljoenen Europese landbouwers moeten toelaten om competitief duurzaam voedsel te produceren voor de consument en de verwerkende industrie. Een opdracht waar Phytofar met volle overtuiging aan meewerkt.

Peter Jaeken,
Secretaris-Generaal van Phytofar

Missie Phytofar

Gezond en veilig voedsel voor iedereen

Onze wereld staat voor een aantal belangrijke uitdagingen op het vlak van de voedsel- en watervoorziening, het gebruik van energie en natuurlijke grondstoffen, het landgebruik en de gezondheid van haar bevolking. Gewasbeschermingsmiddelen zijn essentieel om door middel van een optimaal land- en watergebruik gezond en veilig voedsel te produceren voor een steeds stijgende wereldbevolking. Ons innovatief onderzoek draagt door de ontwikkeling van nieuwe producten en toepassingen bij tot een duurzame ontwikkeling van onze wereld. Phytofar streeft zeer actief naar een goed gebruik van gewasbeschermingsmiddelen om een duurzame landbouw met respect voor mens, dier en milieu te garanderen.

Phytofar is de Belgische Vereniging van de Industrie van Gewasbeschermingsmiddelen. Het is een professionele sectie van essenscia, de Belgische federatie van de chemische industrie en life sciences.

www.phytofar.be

Een blik in de achteruitkijkspiegel

Drie boeiende, intensieve jaren liggen achter ons. Nieuwe wetgevingen, talrijke acties en campagnes om goed gebruik te promoten, studiedagen over water, het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen, duurzaam gebruik en namaak en illegale handel, contactmomenten met de pers, de uitreiking van de Phytofar Instituut Prijzen,...

Nieuwe leden sloten zich aan bij Phytofar en ook het team zelf verwelkomde nieuwe medewerkers.

Een samenvatting van de kernactiviteiten en ontwikkelingen met een belangrijke weerslag op de gewasbeschermingsmiddelenindustrie.

Junij 2007

- > **Bernard Pecquereau** (Syngenta Crop Protection) volgt Michel Degroote (BASF Belgium) op als **voorzitter van Phytofar**. De Algemene Vergadering van Phytofar ontvangt de voorzitter van FWA, Jean-Pierre Champagne, en de ondervoorzitter van Boerenbond, Georges Van Keerbergen, rond het thema “Gewasbescherming – standpunt van de landbouwsyndicaten”, in het feestelijke kader van de Abbaye de Nizelles in Ophain.

Augustus 2007

- > Phytofar stuurt een handige brochure over het voorkomen van puntvervuiling door gewasbeschermingsmiddelen naar 25 000 Belgische landbouwers. Deze actie kadert in het TOPPS-initiatief (www.topps-life.org).

November 2007

- > Phytofar organiseert de studienamiddag “**Proper water... een goed voor iedereen**”. De 100 aanwezigen kregen presentaties over de mogelijke punt- en diffuse verspreiding van gewasbeschermingsmiddelen in water, en knelpunten en oplossingen in de praktijk werden voorgesteld.
- > Voor de 4de maal wordt in het Academiënpaleis in Brussel in aanwezigheid van 150 genodigden de **Phytofar Instituut Prijs voor Duurzame Landbouw** uitgereikt. Stedula, het Steunpunt Duurzame Landbouw, wint de wetenschappelijke prijs met het resultatenboek “Erven van de toekomst”; witloofteler Joost De Paepe krijgt de professionele prijs voor een systeem voor duurzame behandeling van water en organisch afval. **Prins Laurent overhandigt hen een cheque ter waarde van € 7 500.**
- > Phytofar staat mee aan de doopvont van **Phyteauwal**, een vzw die alle professionele gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen in Wallonië helpt om de impact van deze middelen op het grond- en oppervlaktewater te beperken. Phyteauwal geeft vormingen, advies, en installeert biozuiveringssystemen, bvb. biofilters, op het bedrijf.

December 2007

- > Na bijna 30 jaar trouwe dienst, gaat **Georgette Detiège met pensioen**. Ze kan terugblikken op een rijke loopbaan in een sector die voortdurend in beweging is. Vele verwezenlijkingen dragen haar handtekening, zoals een correcte implementatie van de invoering van Richtlijn 91/414/EC voor de sector, het uitwerken van het Phytofar-Recover-systeem, het opzetten van de Phytofar Instituut Prijs,...

Januari 2008

- > De firma Makhteshim Agan wordt officieel lid van Phytofar.
- > **Peter Jaeken** neemt het roer over van Georgette Detiège en wordt de **nieuwe Secretaris-Generaal van Phytofar**.

Maart 2008

- > In samenwerking met het proefcentrum POVLT in Rumbeke-Beitem start Phytofar een pilootproject op rond **restwaterzuivering voor loonsproeiers** in het IJzerbekken.

April 2008

- > Het 2e internationale TOPPS-forum wordt georganiseerd met steun van Phytofar.
- > **Sofie Vergucht** versterkt het Phytofar team.

Mei 2008

- > De jaarlijkse Algemene Vergadering van Phytofar vindt plaats in de Ferme de Corroy le Grand in Corroy le Grand. Als thema werd deze keer gekozen voor “Water”. Eric Chauveheid en Christian Legros, respectievelijk voorzitter en secretaris-generaal van Belgaqua, en Manfred Röttele (TOPPS project manager) zijn gastsprekers. In de namiddag werd ook een bezoek gebracht aan een fyto-bak en een biofilter in de buurt.

Juni 2008

- > Phytofar neemt deel aan de workshops in het kader van de Lente van het Leefmilieu, opgezet door de FOD Leefmilieu.

Augustus 2008

- > Phytofar stuurt alle Belgische landbouwers een folder met publiciteit voor de Phytofar Instituut Prijs 2009, online leren werken met Fytoweb en een bon voor een gratis **poster over het dragen van persoonlijke beschermkledij**. Deze poster kan afgehaald worden bij het binnenbrengen van de lege verpakkingen op de Phytofar-Recover-site.
- > Phytofar organiseert samen met POVLT (proefcentrum in Rumbek-Beitem) en Volsog (de vereniging van loonsproeiers) een demo-avond over het zuiveren van restwater bij loonsproeier Dries Vandemaele in Lendeledede.

September 2008

- > Phytofar stuurt een persbericht uit over de **geharmoniseerde MRL's op EU-niveau**, en communiceert hierover met de leden en stakeholders.
- > Phytofar organiseert samen met ECPA 4 **bedrijfsbezoeken voor Europarlementsleden**, om hen in de aanloop naar de stemming over de herziening van de Richtlijn 91/414/EC kennis te laten maken met een duurzame en moderne landbouw zoals die vandaag bestaat.
- > Phytofar organiseert een **infosessie over de herziening van de Richtlijn 91/414/EC** en de impact op de landbouw en de agro-voedingsketen. Zowel experts inzake reglementering, praktijkmensen, professoren en de landbouwassociaties komen aan het woord.

Oktober 2008

- > FWA en Phytofar houden een bijeenkomst in Gembloux, in de aanwezigheid van de Federale Minister van Landbouw, Middenstand en Wetenschapsbeleid, **Sabine Laruelle**, en een vertegenwoordiger van de Waalse minister van Landbouw en Leefmilieu rond de herziening van de Richtlijn 91/414/EC en de nieuwe Europese Richtlijn Duurzaam Gebruik van Gewasbeschermingsmiddelen.

November 2008

- > Phytofar geeft UGent en CRAw de opdracht om onafhankelijk van elkaar een studie te maken over de gewasbeschermingsmiddelen die mogelijks enig effect kunnen hebben op de ruwwaterkwaliteit voor de **drinkwaterproductie**. De resultaten worden aan Belgaqua bezorgd.

December 2008

- > Phytofar organiseert een lunchmeeting met de Belgische Europarlementsleden en de verantwoordelijken van de landbouwassociaties. Industrie en landbouw brengen een gemeenschappelijk standpunt naar voor over de op tafel liggende Europese reglementeringen.

Januari 2009

- > Phytofar communiceert via persberichten en presentaties naar de pers, de overheden, stakeholders en de landbouwers over de **2 nieuwe Europese wetgevingen** die op 13 januari werden gestemd in het Europees Parlement. Na maanden van grote inspanningen verwelkomt de gewasbeschermingsmiddelen-industrie de Verordening voor het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen en de nieuwe Richtlijn voor een duurzaam gebruik van deze middelen. Wat de implementatie in de Belgische wetgeving en de omzetting in de praktijk betreft, liggen er nog heel wat uitdagingen in het vizier.

Maart 2009

- > Phytofar organiseert een ronde tafel met de professionele gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen in de niet-landbouwkundige sectoren, zoals daar zijn de groendiensten van de gemeenten, de greenkeepers, de tuinaanleggers, de groenondernemers,... Phytofar beslist om in de komende jaren specifieke **communicatie-acties voor de "non-agri"** op te starten.
- > De Belgische Vereniging van Landbouwjournalisten (BVLJ) komt op bezoek om kennis te maken met het secretariaat van Phytofar en al haar activiteiten.
- > De actie **"10 tips om sproeistoffen veilig en verantwoord te gebruiken"** wordt gelanceerd naar het grote publiek om al wie in zijn tuin gewasbeschermingsmiddelen spuit te wijzen op het belang van een correct gebruik.
- > De FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu richt het NAPAN op, het Nationale ActiePlan/Plan d'Action National, zoals voorzien in de Europese Richtlijn Duurzaam Gebruik van Gewasbeschermingsmiddelen. Er worden 13 thema's met maatregelen voorgesteld om de impact van gewasbeschermingsmiddelen op het milieu in te perken. Phytofar neemt deel aan de workshops en geeft haar reactie en standpunten.

Mei 2009

- > Phytofar is te gast in de **Mechelse Veilingen voor haar Algemene Vergadering** dat als thema "Voedselveiligheid" heeft. Luc Peeters geeft ons een bijzonder interessante rondleiding in de Veiling. Gastsprekers zijn Gilbert Houins, directeur-generaal van het FAVV, André Huyghebaert, professor voedings- en levensmiddelen-technologie aan de Universiteit Gent, en Luc Peeters, manager externe relaties van de Mechelse Veilingen.

*Gewasbeschermingsmiddelen houden
het openbaar groen, parken en bermen
gezond, mooi en veilig*

Juni 2009

- > Bij de Vlaamse publieke consultatie van de stroomgebiedbeheersplannen ter implementatie van de Europese Kaderrichtlijn Water, heeft Phytofar haar standpunten overgebracht aan de bevoegde instanties en andere belanghebbenden.
- > Phytofar lanceert samen met de Federale OverheidsDienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu (FOD VVVL), Detic, Fedis en OIVO de actie “**Lees het etiket**”. Dit is een sensibiliseringscampagne onder de vorm van een website www.leeshetetiket.be en een folder om het groot publiek dat gewasbeschermingsmiddelen en biociden gebruikt in huis en tuin te wijzen op het belang van het lezen van het etiket alvorens het middel toe te passen.

September 2009

- > Na een pilootproject in 2008 bij 3 loonsproeiers in het IJzerbekken, wordt in september 2009 het startschot gegeven voor het **Sentinel-project**. De Sentinel is een mobiele zuiveringsinstallatie voor grote hoeveelheden restwater van bespuitingen, en richt zich daarom hoofdzakelijk op loonsproeiers. Phytofar investeerde € 30 000 in het toestel, de partners POVLT en Volsog leveren logistieke en publicitaire steun aan het project.

Oktober 2009

- > Phytofar en Phytofar-Recover nodigen de **Belgische Vereniging van Landbouwjournalisten BVLJ** uit op een site van Phytofar-Recover bij Deva-Fyto in Veurne. In de namiddag ging het richting Koksijde, alwaar landbouwer Guido Lammerant uitleg gaf over de biofilter die hij installeerde op zijn erf om het restwater van bespuitingen met gewasbeschermingsmiddelen te zuiveren.
- > Phytofar organiseert een succesvolle **studiedag over namaak en illegale handel** van gewasbeschermingsmiddelen voor een gespecialiseerd publiek van verschillende bevoegde overheden, douane en politie, en vertegenwoordigers van de agro-voedingsketen.

November 2009

- > Minister Sabine Laruelle, Federale Minister van Landbouw, Middenstand en Wetenschapsbeleid, overhandigt **een cheque van € 7 500 aan beide laureaten van de Phytofar Instituut Prijs**. Landbouwer Ignace Vercruysse uit Kortrijk wint de professionele prijs voor de fytobak die hij met ondersteuning van POVLT op zijn erf installeerde; het team van professor Pierre Van Cutsem van de Universiteit van Namen (FUNDP) en de spin-off FytoFend wint de wetenschappelijke prijs voor de ontwikkeling van een molecule die de natuurlijke afweermechanismen van planten activeert als er schimmels of insecten gedetecteerd worden. Ook deze 5de editie kan op een ruime belangstelling rekenen van de agro-voedingssector, de gerelateerde overheden en de Belgische R&D-instellingen.

December 2009

- > **Michel Volleman** gaat na 9 jaar als executive manager van Phytofar-Recover met welverdiend pensioen. **Peter De Wit** neemt zijn functie over.
- > De **Autocontrolegids G-038** voor de handel in granen en agrotoelevering wordt door het FAVV goedgekeurd. Phytofar heeft gedurende 2 jaar actief meegewerkt aan het schrijven van de gids.

Januari 2010

- > Op 10 januari wordt een KB gepubliceerd dat de **splitsing van de erkenningen** van gewasbeschermingsmiddelen tussen groot publiek en beroepsgebruikers invoert. Er worden specifieke eisen opgelegd voor middelen die bestemd zijn voor gebruik door het groot publiek. Phytofar heeft pro-actief meegewerkt om de splitsing mogelijk te maken en heeft in de eindfase onder meer deelgenomen aan het opmaken van beter leesbare etiketten.

Maart 2010

- > **Laurence Kneipe** versterkt het Phytofar-team.
- > Phytofar ondersteunt de KVIV-studienamiddag over water en gewasbeschermingsmiddelen, met onder meer presentaties vanuit Europese hoek, onderzoeksinstellingen, VMM en Belgaqua.
- > Phytofar stelt de Sentinel voor aan de Nederlandse loonsproeiersvereniging Cumelo. De interesse van onze noorderburen is gewekt.

April 2010

- > Phytofar richt een nieuwe werkgroep op naar aanleiding van de implementatie van de nieuwe Richtlijn Duurzaam Gebruik van Gewasbeschermingsmiddelen. De **werkgroep Duurzaam Gebruik**, doorgaans naar de Angelsaksische connotatie "SU" genaamd, zal in samenwerking met de gerelateerde stakeholders, instituten en organisaties praktische initiatieven op het getouw zetten om een duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen te promoten. In de nabije toekomst ligt de focus op water en IPM.
- > Phytofar communiceert met een presentatie en verschillende artikels in de specifieke magazines over het vermijden van puntvervuiling bij niet-landbouwkundige toepassingen van gewasbeschermingsmiddelen.
- > Ruim een jaar geleden beslisten Phytofar en Phytodis om een **website over opslag** van gewasbeschermingsmiddelen te ontwerpen. Deze website wordt nu officieel voorgesteld en zal een belangrijke hulp zijn voor de verdelers (distributeurs) van gewasbeschermingsmiddelen bij het zich in orde stellen met de verschillende reglementeringen aangaande een correcte opslag van de middelen.

Mei 2010

- > De Algemene Vergadering vindt plaats in Hof ten Steene in Orsmaal, met als thema "IPM, geïntegreerde gewasbescherming als basis van een duurzame landbouw" met Dirk Van Gysegheem (Vlaamse Overheid), Inge Van Oost (Europese Commissie) en Annie Demeyere (Vlaamse Overheid) als gastsprekers. Voorafgaand aan de presentaties wordt een bezoek gebracht aan de **veiling Haspengouw**.

Wat brengt 2010 - 2011?

De wereld van gewasbescherming, landbouw en voeding staat voor heel wat uitdagingen:

- > uitwerken van acties rond de Europese Kaderrichtlijn Water;
- > verder ondersteunen en implementeren van zuiveringssystemen voor restwater (fytobak, biofilter, Sentinel);
- > initiatieven in het kader van het Nationale ActiePlan NAPAN;
- > implementatie van de Verordening (EC) 1107/2009 voor het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen;
- > invoeren van een kenniscertificaat voor professionele gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen;
- > tegengaan van namaak en illegale handel in gewasbeschermingsmiddelen;
- > promotie van de goede praktijken voor een duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, zowel in de landbouw als voor niet-landbouwkundige toepassingen;
- > autocontrolelids voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in huis en tuin;
- > specifieke initiatieven tijdens het Belgische EU-voorzitterschap.

*Gewasbeschermingsmiddelen
zijn essentieel om voldoende
en gezond voedsel te produceren*

Veiligheid ondersteund door strikte wetgeving

Beschermen van de gezondheid van mens, dier en milieu

Het gewasbeschermingsmiddelenpakket

Na jaren voorbereiding gaf de Europese Commissie in 2006 het officiële startschot voor de onderhandelingen rond de herziening van de Richtlijn 91/414/EC voor het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen. Daarnaast werd een nieuwe richtlijn voor het duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, een verordening voor de verzameling van statistische gegevens rond verkoop en gebruik én een herziening van de machinerichtlijn voorbereid.

1 Het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen: een complex proces

(Verordening (EC) 1107/2009)

Minder middelen, hogere ontwikkelingskosten

Na 18 jaar was de richtlijn 91/414 aan een actualisering toe. In de realiteit heeft de wetgeving voor het op de markt brengen nooit stilgestaan. Voortdurend werden technische documenten aangepast en aangescherpt op basis van nieuwe feiten en nieuwe evoluties in wetenschappelijke kennis. Dit blijkt ook duidelijk uit de kostprijs voor het ontwikkelen van een gewasbeschermingsmiddel dat tussen 1995 en 2005 opliep van € 115 miljoen tot € 197 miljoen (McDougall, 2010). Dit is een stijging van 71% op 10 jaar tijd. Op basis van de Richtlijn 91/414/EC worden alle gewasbeschermingsmiddelen die toen reeds op de markt waren volgens de nieuwe principes geëvalueerd. Deze oefening zal afgerond zijn in december 2010. Van de 983 moleculen die op de markt waren in 1993, blijven er slechts 245 over. Daarvan werden er 655 vrijwillig door de industrie teruggetrokken onder meer door te hoge investeringskosten of nieuwe oplossingen. De andere actieve stoffen werden niet geselecteerd tijdens de evaluatieprocedure. Tijdens de periode 1991 – 2009 werden in vergelijking slechts 82 nieuwe moleculen toegelaten op de Europese markt (Europese Commissie, 2010).

De nieuwe wetgeving zal voor de productie van landbouwgewassen in Europa 2 grote effecten hebben:

- > het aantal oplossingen om gewassen te beschermen tegen ziekten en plagen zal dalen;
- > het ontwikkelen van nieuwe moleculen zal meer tijd en middelen vergen om te voldoen aan de strengere evaluatiecriteria.

Het is dan ook bijzonder jammer dat onder druk van perceptie de wetenschappelijke benadering in de nieuwe wetgeving deels werd opgegeven. Het concept van risico-evaluatie werd in Europa gedeeltelijk vervangen door een beoordeling op basis van gevaar en intrinsieke stoffeigenschappen.

Gevaar x blootstelling = risico

Om aan de strenge Europese criteria te voldoen, en vooraleer een stof op de markt mag gebracht worden, ondergaat ze een intensieve testperiode. 250 tot 300 individuele studies worden uitgevoerd. Dit proces neemt een aantal jaren in beslag. Een eerste stap in de evaluatie van een actieve stof is het definiëren van de intrinsieke eigenschappen, het gevaar of hazard. Een tweede stap is het bepalen van het niveau waaraan mensen of dieren worden blootgesteld. Indien gevaar en blootstelling gekend zijn, kan het risico berekend worden. Het is duidelijk dat wanneer er geen blootstelling is aan de actieve stof, er ook geen risico is, ook al heeft de stof bepaalde gevaarlijke eigenschappen. Via allerlei maatregelen kan de blootstelling ook beperkt worden (bv. bufferzones om de blootstelling van water-organismen te beperken). Als de blootstelling daalt, vermindert bijgevolg ook het risico, ongeacht de eigenschappen van de stof.

Een slang is een gevaarlijk dier. Maar als de slang in de kooi zit (geen blootstelling) is er geen risico voor het meisje. Pas indien de slang uit de kooi kruipt wordt het meisje blootgesteld aan het gevaar en loopt ze een risico. (Bron: P&G)

Nieuwigheden in de Verordening

Een eerste verschil is de wijziging van een richtlijn naar een verordening. Dit houdt een verdergaande harmonisering van de regels tussen de lidstaten in. Er wordt een evenwicht gezocht tussen onderzoeksfirma's en firma's die generische producten op de markt brengen. Daarnaast is er ook oog voor illegale handel van gewasbeschermingsmiddelen. Dit is een belangrijk aspect want nep-gewasbeschermingsmiddelen kunnen de gezondheid en het milieu schade toebrengen.

Op administratief vlak wenst Europa meer samen te werken zodat nieuwe oplossingen sneller beschikbaar zijn voor de Europese landbouwers en de administratieve last voor de nationale overheden en de firma's verlaagd wordt. Europa wordt in 3 zones opgedeeld en voor serreteelten wordt Europa één zone. Eens een gewasbeschermingsmiddel is toegelaten in één lidstaat van een zone, dan kan via het principe van wederzijdse erkenning een toelating aangevraagd worden in alle andere lidstaten die tot diezelfde zone behoren. Zo zullen de landbouwers in bvb. België, Nederland en Duitsland over dezelfde middelen kunnen beschikken.

Op het vlak van dierproeven zijn overheid en industrie al langer op zoek naar alternatieve testmethoden die toch dezelfde veiligheid garanderen. Om geen onnodige dierproeven te herhalen, zullen de bedrijven meer samenwerken en hierover gegevens uitwisselen.

Kleine teelten krijgen het moeilijk

Hoewel de eerste voorstellen in het Europese parlement de Europese landbouwproductie in zijn totaliteit bedreigden, wordt algemeen aangenomen dat met de definitieve verordening vooral de kleine teelten het moeilijk zullen krijgen. Voor België, één van de moestuinen van Europa, en gespecialiseerd in kleine teelten zoals groenten en fruit, wordt de opdracht extra groot om voldoende middelen te behouden in deze segmenten en zo een afdoende bescherming van de gewassen en een kwalitatief hoogstaande oogst te kunnen verzekeren.

2 Duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen: van groot belang

(Richtlijn 2009/128/EC)

Duurzame thema's

In 2009 werd naast nieuwe wetgeving voor het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen, eveneens een richtlijn goedgekeurd voor het duurzaam gebruik ervan. Het is een richtlijn, wat betekent dat de lidstaten meer vrijheid hebben om deze tekst om te zetten in nationale wetgeving.

Deze richtlijn schuift een aantal belangrijke thema's naar voor:

- > opleiding en vorming voor de professionele gebruikers en verkopers van gewasbeschermingsmiddelen;
- > informatie- en sensibilisatieprogramma's;
- > keuring van de spuittoestellen;
- > verbod op spuiten vanuit de lucht;
- > specifieke maatregelen voor de bescherming van het water;
- > reductie van risico of gebruik in gevoelige zones;
- > opslag en inzameling van lege verpakkingen en vervallen producten;
- > geïntegreerde gewasbescherming;
- > opstellen van een nationaal actieplan met meetbare doelstellingen en een indicator om het effect van de maatregelen te evalueren;

België heeft reeds vele jaren geïnvesteerd in een duurzaam gebruik en is dan ook één van de koplopers van het Europese peloton met een groot aantal bestaande initiatieven en verplichtingen:

- > opleiding voor professionele gebruikers en verkopers is al jaren een wettelijke verplichting, en zal uitgebreid worden met verplichte permanente vorming en het behalen van een certificaat;
- > de erkenningen voor middelen voor het grote publiek of professioneel gebruik zijn sinds 2010 gesplitst;
- > zowel de bevoegde federale en regionale overheden als de industrie en andere stakeholders voeren op regelmatige basis informatie- en sensibilisatiecampagnes naar de consument;
- > sinds 1995 moeten alle spuittoestellen verplicht gekeurd worden;
- > een strikte reglementering voor het toepassen van gewasbeschermingsmiddelen vanuit de lucht;
- > stewardship-programma's om een goed gebruik te promoten (bvb. het Europese TOPPS-programma, maar ook een veelvoud aan eigen initiatieven van Phytofar);
- > beperkende maatregelen zoals bufferzones en afbouw van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in openbaar groen zijn reeds gedefinieerd in federale en regionale wetgevingen;
- > in 1997 werd Phytofar-Recover opgericht. Lege verpakkingen en vervallen producten van de professionele sector worden respectievelijk jaarlijks en tweejaarlijks gratis ingezameld;
- > strikte wettelijke regels bestaan op het vlak van de inrichting van het fytolokaal;
- > IPM-richtlijnen en ondersteuning van de geïntegreerde teelt, bvb. voor pitfruit zijn sinds 1996 wettelijk vastgelegd;
- > PRIBEL, de "Pesticide Risk Indicator for BELgium", werd ontwikkeld en wordt gebruikt als evaluatiesysteem in het PRPB.

Het Nationale ActiePlan

In België worden deze maatregelen ingevuld via het NAPAN (Nationaal ActiePlan / Plan d'Action National) wat in 2012 van start zal gaan. Dit is een verderzetting van het PRPB, het huidige Plan ter Reductie van Pesticiden en Biociden waaronder sinds 2005 heel wat projecten in het kader van duurzaamheid zijn verwezenlijkt.

Phytofar pleit voor een realistische en pragmatische aanpak, en vraagt de overheden rekening te houden met de vele initiatieven en verplichtingen die al bestaan in België. De evaluatie van het NAPAN zou moeten gebeuren aan de hand van een realistische indicator, en niet via een beoordeling van verkochte hoeveelheden of frequentie van gebruik. PRIBEL, de indicator die gehanteerd wordt in het PRPB, heeft aangetoond dat de impact van gewasbeschermingsmiddelen op mens en milieu sinds 1991 sterk gedaald is. Tussen 1991 en 2001 werd een gemiddelde reductie van 45% vastgesteld. Bovendien zal de in het PRPB vooropgestelde 25% reductie tussen 2001 en 2010 zo goed als zeker ook gehaald worden. Dit zijn mooie cijfers waar Phytofar best trots op is, want ze geven aan dat de Belgische land- en tuinbouw een ontkoppeling heeft gerealiseerd tussen productie en milieudrukindicatoren. De opbrengst per hectare werd geoptimaliseerd terwijl de impact op mens en milieu in dalende lijn ging.

De laatste 20 jaar werd in België de opbrengst per hectare geoptimaliseerd terwijl de impact op mens en milieu in dalende lijn ging.

3 Veiligheid en transparantie dankzij de harmonisering van de Europese handelsnormen voor landbouwgewassen

(Verordening (EC) 396/2005)

MRL's zijn geen toxicologische normen en houden dus geen verband met de gezondheid. Ze zijn een maat voor het toepassen van de goede landbouwpraktijken.

Voedingsproducten op de Belgische markt worden vanuit heel Europa geïmporteerd, net zoals België landbouwproducten exporteert naar alle Europese landen. Verschillende handelsnormen voor residu's van gewasbeschermingsmiddelen in de verschillende lidstaten belemmerden in het verleden de in- en uitvoer van landbouwproducten.

In september 2008 werd de langverwachte Verordening over Maximale Residu Limieten (MRL's) van gewasbeschermingsmiddelen van kracht. Deze nieuwe wetgeving verhoogt de transparantie en de harmonisering van de markt en draagt bij tot een verbetering van import en export van voedselgewassen, wat een ruimer aanbod en betere prijzen voor de consument waarborgt.

Vrij verkeer van voedselgewassen in de EU maakt een harmonisering van de MRL noodzakelijk. Een sleutelrol is hierbij gegeven aan EFSA (European Food Safety Authority, Europees voedselveiligheidsagentschap), dat zorgvuldig dient na te gaan dat de aanwezigheid van residu's de volksgezondheid van de Europese consument in geen geval in het gedrang brengt. Bij het vastleggen van een MRL hanteert EFSA ruime veiligheidsnormen en wordt rekening gehouden met het dagelijkse dieet van verschillende bevolkingsgroepen, waaronder ook kinderen.

De harmonisering van de MRL leidt tot een grotere en vlottere beschikbaarheid van gezonde en betaalbare voeding. Wetenschappelijke studies hebben bewezen dat de positieve gezondheidseffecten van een groenten- en fruitrijk dieet veel belangrijker zijn dan enige bezorgdheid omtrent de wettelijk vastgestelde residu's van gewasbeschermingsmiddelen. De Europese consumenten kunnen, ook met de nieuwe reglementering, gerust zijn dat er kwaliteitsvol en veilig voedsel op de Europese markt wordt gebracht.

De voedselkwaliteit binnen Europa kan dankzij de vakbekwaamheid van duizenden landbouwers, en het toezicht van diverse Europese en Belgische instanties, tot de beste en meest veilige van de wereld beschouwd worden.

Residubarometer

Bron figuur: ECPA, aangepast Phytofar naar Belgische situatie (gegevens: FAVV jaarrapport 2008)

MRL Maximum Residu Limit of maximale residulimiet

ADI Acceptable Daily Intake of aanvaardbare dagelijkse inname, dit is de hoeveelheid die men dagelijks, een heel leven lang, mag innemen zonder gezondheidsrisico's

ARfD Acute Reference Dose of acute referentiedosis, dit is de hoeveelheid die men in 1 dag mag eten zonder dat er gezondheidsrisico's zijn

NOAEL No Observed Adverse Effect Level of de dosis waarbij nog niet geen negatief gezondheidseffect wordt waargenomen

LOAEL Lowest Observed Adverse Effect Level of de laagste dosis waarbij een negatief gezondheidseffect wordt waargenomen

In 28.2% van de onderzochte stalen vond het FAVV geen residu's van gewasbeschermingsmiddelen terug; 65.8% van de stalen groenten, fruit en graan bevatte residu's die lager waren dan de MRL, en dus wettelijk om te verhandelen en veilig voor de gezondheid. Daarmee zijn 94% van de voedingsgewassen conform (bron FAVV, cijfers 2008). Stalen die zich in zone 3 of 4 bevinden zijn wereldwijd hoogst uitzonderlijk (minder dan 1 op 1 000 000) - (bron ECPA).

*Gewasbeschermingsmiddelen
houden tuinen gezond en mooi*

4 Water: een kostbaar goed

(Kaderrichtlijn water EU/2000/60)

De kaderrichtlijn water is een allesomvattende richtlijn rond het Europese beheer, de kwantiteit en de kwaliteit van water. Een onderdeel van deze wetgeving betreft de gewasbeschermingsmiddelen en hun aanwezigheid in oppervlaktewater. Momenteel wordt de Kaderrichtlijn uitgewerkt op nationaal en voor België vooral op regionaal niveau. Er worden stroomgebiedbeheersplannen opgesteld met voorstellen en maatregelen om de kwaliteit van het water te verbeteren. In Vlaanderen werd in 2009 een publieke consultatie gehouden over deze voorstellen, in Wallonië staat dit op de agenda voor 2010. Het streefdoel van deze plannen is het bekomen van proper water in 2015.

Er liggen uiterst strenge normen vast voor grond- en drinkwater, met name 0,1 µg/l per actieve stof, en 0,5 µg/l voor het geheel van actieve stoffen dat in het drinkwater aanwezig is. Voor oppervlaktewater houdt men rekening met de ecologische kwaliteitsstandaard (EQS of Environmental Quality Standards). De werkwijze om deze te bepalen en de limietwaarden voor een aantal prioritaire stoffen zijn op Europees niveau vastgelegd. Voor de andere stoffen worden deze standaarden bepaald door de competente overheden van de lidstaten.

België heeft de voorbije jaren vooruitgang geboekt op vlak van de waterkwaliteit, mede dankzij inspanningen van Phytofar en andere stakeholders. Toch blijft er nog een lange weg af te leggen om de doelstellingen van 2015 te halen.

De voorbije jaren hebben onderzoeks- en demoprojecten de belangrijkste oorzaken van het terecht komen van gewasbeschermingsmiddelen in oppervlaktewater aangetoond, alsook oplossingen aangebracht. Puntvervuiling is in grote mate verantwoordelijk voor de concentraties gewasbeschermingsmiddelen die in het oppervlaktewater worden gemeten. Het vermijden van puntvervuiling is dus van primordiaal belang voor een betere waterkwaliteit. Puntvervuiling is eenvoudig te vermijden, door het toepassen van een aantal maatregelen voor, tijdens en na het behandelen van de gewassen. Sensibilisatie, informatie en communicatie van deze adviezen en tips naar de gebruikers toe is absoluut noodzakelijk. Verschillende stakeholders, waaronder Phytofar, werken actief mee aan deze informatieverbreiding en bewustmaking.

Naast puntvervuiling kunnen ook diffuse bronnen, bvb. drift, aanleiding geven tot verontreiniging van oppervlaktewater. Verschillende maatregelen werden zowel federaal als regionaal reeds uitgewerkt om diffuse verontreiniging in te perken. Driftreducerende doppen zijn hier een passend voorbeeld van.

De vraag naar water zal in 2030 met 40% stijgen. De landbouw verbruikt wereldwijd 70% van het opgeslagen regenwater en vormt daarom een belangrijk onderdeel van de oplossing om de schaarste aan water in te perken. De “crop per drop” of de opbrengst per verbruikte regendruppel moet gemaximaliseerd worden. Het toepassen van nieuwe technologieën en het beter verspreiden van bestaande technologieën is hierbij cruciaal. Een van de oplossingen is het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen dat een belangrijk facet is in het optimaliseren van de productiviteit en het efficiënter gebruiken van water in de landbouw (bron: FAO en CropLife).

Veilig voedsel en respect voor het leefmilieu

Phytofar zet zich in om de gezondheid en de veiligheid van het leefmilieu te verbeteren. Bewustmaking, informatie en communicatie zijn onze kernthema's.

Het is belangrijk dat gewasbeschermingsmiddelen correct gebruikt worden. Dit betekent dat het etiket wordt gelezen, de juiste dosis wordt toegepast en de middelen worden aangewend met respect voor de gezondheid van de gebruiker, de consument en het milieu.

Het promoten van een goed gebruik en het informeren van de gebruikers rond gezondheid en veiligheid behoren tot de kerntaken van Phytofar. Deze boodschappen worden op verschillende manieren gecommuniceerd.

Vorming en informatie

Op regelmatige basis organiseert Phytofar interne en externe vormingen.

- > In november 2007 bracht de studienamiddag **“Proper water... een goed voor iedereen”** 100 aanwezigen samen. Dit was een interne vorming over de mogelijke punt- en diffuse verspreiding van gewasbeschermingsmiddelen in water. Knelpunten en oplossingen in de praktijk werden voorgesteld.
- > In september 2008 werd een externe **infosessie over de herziening van de Richtlijn 91/414/EC** en de impact op de landbouw en de agro-voedingsketen gehouden. Zowel experts inzake reglementering, praktijkmensen, professoren en de landbouwassociaties kwamen aan het woord.
- > In oktober 2009 organiseerde Phytofar een succesvolle **studiedag over namaak en illegale handel** van gewasbeschermingsmiddelen voor een gespecialiseerd publiek van verschillende bevoegde overheden, douane en politie, en vertegenwoordigers van de agro-voedingsketen.

Sinds 2007 stelt Phytofar een internetapplicatie, “Phyto-info”, ter beschikking van de distributie. Op deze webpagina's zijn veiligheidsbladen en transportfiches van de gewasbeschermingsmiddelen terug te vinden.

Ruim een jaar geleden beslisten Phytofar en Phytodis (vereniging van de distributeurs van gewasbeschermingsmiddelen) om een website over opslag van gewasbeschermingsmiddelen te ontwerpen. Deze website komt binnenkort online en zal een belangrijke hulp zijn voor de verdelers (distributeurs) van gewasbeschermingsmiddelen bij het zich in orde stellen met de verschillende reglementeringen aangaande een correcte opslag van de middelen.

Sinds 2004 ontwikkelt Phytofar jaarlijks een communicatiecampagne rond goed gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Deze acties zijn gericht naar de gebruikers (landbouwers, arbeiders in de groendiensten en het grote publiek), landbouwscholen, voorlichters, proefcentra en andere belanghebbenden.

2004 "Puntvervuiling: kleine oorzaken, grote gevolgen..."

"Goede landbouwpraktijken (GLP) - residu's"

2005 "Gezonde voeding vraagt bescherming, ook gewasbescherming"

"Het juiste gebruik van driftreducerende spuitdoppen in de fruitteelt"

"Duurzame voedselproductie is gebaat bij een correct gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en de juiste spuittechniek"

2006 "Bescherming van de toepasser"

2007 "Fytolokaal"

"Een spoelwatertank: onmisbaar op het spuittoestel"

"Goede landbouwpraktijken, betere waterkwaliteit", in samenwerking met TOPPS

2008 "Veilig werken met fytoproducten begint bij goede beschermkledij"

2009 "10 tips om sproeistoffen veilig en verantwoord te gebruiken" specifiek naar het grote publiek gericht

"Goede praktijken van gewasbeschermingsmiddelen in sportterreinen, tuinaanleg en gemeenten" specifiek naar de niet-landbouwkundige gebruikers gericht

Deze brochures kan u raadplegen via www.phytofar.be

Wetenschappelijke projecten en praktijkgericht onderzoek krijgen de steun van Phytofar

Phytofar ondersteunde de voorbije 3 jaar wetenschappelijke projecten rond:

- > biozuivering van restwater: BIOREM-project met KULeuven, UGent en PCFruit;
- > drift in de akkerbouw: met KULeuven, UGent en ILVO.

Phyteauwal, een vzw die alle professionele gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen in Wallonië (zowel landbouwers als arbeiders in de sector van het openbaar groen) helpt om de impact van deze middelen op het grond- en oppervlaktewater te beperken, kan sinds zijn oprichting in 2007 op de financiële steun van Phytofar rekenen. Phyteauwal promoot de goede praktijken in het kader van spuittechniek en restwater, organiseert opleidingen, geeft advies en installeert biozuiveringssystemen, vb. biofilters, op het bedrijf.

Ook het internationale TOPPS-project (www.Topps-Life.org), dat gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen via demo's en infosessies wil tonen hoe puntvervuiling vermeden kan worden, kreeg financiële en logistieke inbreng van Phytofar.

In 2008 werd samen met POVLT een pilootproject uitgewerkt in het IJzerbekken rond zuivering van restwater bij loonsproeiers. In 2009 werd dan samen met POVLT en Volsog (de vereniging van de loonsproeiers) het startschot gegeven voor het Sentinel-project. De Sentinel is een mobiele zuiveringsinstallatie voor grote hoeveelheden restwater van bespuitingen, en richt zich daarom hoofdzakelijk op loonsproeiers. Phytofar investeerde € 30 000 in het toestel, de partners POVLT en Volsog leveren logistieke en publicitaire steun aan het project. Na evaluatie van de proefperiode zullen ook andere partners bij het project betrokken worden.

Namaak en illegale handel in gewasbeschermingsmiddelen: een groeiend probleem

Transit, handel en import van illegale en nagemaakte gewasbeschermingsmiddelen is een complex fenomeen met internationale vertakkingen. Phytofar pakt dit probleem samen met de bevoegde autoriteiten pro-actief aan, onder meer door de studiedag die hierover in oktober 2009 werd georganiseerd voor douane en politie. De leden van Phytofar hebben immers jarenlang sterk geïnvesteerd in onderzoek naar veilige producten, productbegeleiding en ondersteuningsprogramma's voor de gebruikers. Illegale middelen ondermijnen deze investeringen en kunnen bovendien zware gevolgen hebben voor de gebruiker en het gewas. Vaak bevatten namaakproducten verboden stoffen of niet-geteste en niet-gecontroleerde stoffen die schadelijk zijn voor de gezondheid en het milieu. Illegale middelen dragen ook zelden een wettelijk etiket waardoor de gebruiker in het ongewisse blijft over hoe het middel te gebruiken en aan welke dosis. Phytofar zal ook infovergaderingen houden met Phytodis, de vereniging van de distributeurs van gewasbeschermingsmiddelen, om hen te wijzen op de gevaren van het illegale circuit.

Phytofar-Recover: vertrouwde partner voor de professionele sector

Sinds 1997 organiseert Phytofar-Recover voor de professionele sector in België de ophaling van lege verpakkingen. Met 90% ingezamelde lege verpakkingen staat België wereldwijd aan de top. Dit succes heeft er voor gezorgd dat Phytofar-Recover sinds 2002 ook in het Groothertogdom Luxemburg de inzameling verzorgt.

Sinds 2007 legt Phytofar-Recover in zijn communicatie de nadruk op goed spoelen en sorteren. Door deze inspanning van de professionele gebruiker te vragen, daalt de hoeveelheid niet gereinigde fractie, en wordt het aandeel gespoelde fractie, dat als niet gevaarlijk afval kan verwerkt worden, veel groter. Vanaf 2009 worden de doppen apart ingezameld; deze kunnen industrieel gereinigd worden, en ook als niet gevaarlijk afval gebruikt worden in ovens met terugwinning van energie. Dit is niet alleen kostenbesparend, maar bovenal milieuvriendelijk. Bovendien mogen de gebruikers ook het karton van de groepsverpakkingen meebrengen naar de ophaalpunten van Phytofar-Recover. Onze partner voor de afvalverwerking zorgt voor 100% recyclage van dit materiaal. Deze acties van Phytofar-Recover passen perfect in de strategie van de goede landbouwpraktijken die door Phytofar wordt gepromoot.

In 2008 is Phytofar-Recover mee ingestapt in het Europese recyclageproject "Close the loop". Op een beperkte hoeveelheid uit de ingezamelde tonnage van de campagne 2008 werden in de loop van 2009 testen uitgevoerd. Ondanks goede resultaten uit chemische analyses, waren de resultaten van de ecotoxicologische testen negatief. De reiniging van het plastic aan het begin van het recyclageproces zorgt nog voor problemen. Daarom worden de testen in 2010 voortgezet.

Vanaf 2010 hanteert Phytofar-Recover de benaming Niet Bruikbare GewasbeschermingsMiddelen (NBGM) voor de producten waarvan de erkenning werd ingetrokken, of die door de landbouwer of groenvoorziener niet meer gebruikt worden. Deze producten worden in de onpare jaren opgehaald. Sinds de start van de ophaling van NBGM werden er al 923 ton ingezameld, met 2 zeer grote ophalingen in 2007 (198 ton) en 2009 (228 ton).

Opgehaalde/verwerkte hoeveelheid lege GBM-verpakkingen (% van de op de markt gebrachte hoeveelheid)
(bron: Phytofar-Recover)

Ingezelde hoeveelheid Niet Bruikbare Gewasbeschermingsmiddelen (NBGM)
(bron: Phytofar-Recover)

Phytofar Instituut deelt prijzen uit aan duurzame projecten

Het Phytofar Instituut voor Onderzoek en Ontwikkeling van een Duurzame Landbouw werd opgericht op initiatief van Phytofar. Het Instituut wordt geleid door een onafhankelijke Wetenschappelijke Raad en streeft naar objectieve en wetenschappelijk gefundeerde informatie. Het wil op die manier bijdragen tot de ontwikkeling van een duurzame landbouw die oog heeft voor ieders welzijn. De leden van de Raad zijn gerenommeerde deskundigen op het vlak van productie van gewassen, leefmilieu, ecologie, voeding, volksgezondheid, biochemie, genetic engineering, toxicologie en economie.

Het voortdurende streven naar een duurzame landbouw (ecologisch, economisch en sociaal), met respect voor het leefmilieu en voor de gezondheid van consument en landbouwers, was in 2000 de aanzet voor de invoering van de Prijs van het Phytofar Instituut. Om de 2 jaar wordt een wetenschappelijke en een professionele prijs uitgereikt voor een totale waarde van € 15 000.

Het erelijstje van de Phytofar Instituut Prijs

2001 Wetenschappelijke prijs: KULeuven – Ontwikkeling van een gerichte spuitmachine tegen onkruid

2003 Wetenschappelijke prijs: UGent / CODA – POCER-indicator voor evaluatie van gewasbeschermingsmiddelen

Professionele prijs: CARAH - Waarschuwingssysteem voor Phytophthora

2005 Wetenschappelijke prijs: UCL – Ontwikkeling van PROCULTURE, een hulp bij de behandeling van Septoria in wintertarwe

Professionele prijs: ILVO - Kennis- en adviescentrum Spuittechniek

2007 Wetenschappelijke prijs: STEDULA – Steunpunt Duurzame Landbouw met het resultatenboek "Erven van de toekomst"

Professionele prijs: Joost De Paepe, witloofteler - Duurzame behandeling van water en organisch afval

2009 Wetenschappelijke prijs: FUNDP en spin-off Fytofend – stimulator voor de natuurlijke afweermechanismen van planten

Professionele prijs: Ignace Vercruysse, landbouwer – Fytobak in de praktijk

Belang van gewasbeschermings- middelen voor mens en maatschappij

Het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen heeft belangrijke voordelen voor mens en milieu en levert een duurzame bijdrage aan de maatschappij.

Veilig en voldoende voedsel voor iedereen

Gewasbeschermingsmiddelen beschermen de gewassen tegen ziekten, plagen en onkruiden. Zo garanderen ze een goede oogst en voldoende voedsel. De consument verwacht dat de voedingsmiddelen die hij koopt vers zijn, van goede kwaliteit en vrij van schimmels, ziektes en schade door insecten.

Geen eenvoudige klus, want gewassen krijgen wereldwijd af te rekenen met 80 000 soorten schimmels, 30 000 soorten onkruiden, 3 000 nematoden en 10 000 planteneterende insecten. Gewasbeschermingsmiddelen beschermen de gewassen tegen deze externe factoren en verzekeren zo een goede oogst. En zelfs met gebruik van gewasbeschermingsmiddelen gaat er nog gemiddeld 20 tot 40% van de oogst verloren aan ziekten en plagen. Deze verliezen kunnen optreden wanneer het gewas in het veld staat, wanneer het getransporteerd wordt of wanneer het opgeslagen ligt.

Intensief onderzoek naar nieuwe gewasbeschermingsmiddelen en -technologieën is bijgevolg cruciaal om de gewassen te blijven beschermen en te voorkomen dat er resistentie optreedt tegen bepaalde middelen. Kortom, voldoende en veilig voedsel kan niet gegarandeerd worden zonder het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen.

Gezond en gevarieerd voedsel voor iedereen

In de ontwikkelde landen zien we ook significante economische en sociale voordelen van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Deze hebben ervoor gezorgd dat groenten en fruit betaalbaar werden voor iedereen. Groenten en fruit zijn niet alleen essentieel in het dagelijkse voedingspatroon, ze dragen ook bij tot het voorkomen van hart- en vaatziekten en bepaalde kankers.

En vergeten we ook niet dat het inzetten van gewasbeschermingsmiddelen tegen onkruiden duizenden mensen heeft bevrijd van het intensieve wieden met de hand.

Daar gewasbeschermingsmiddelen bijdragen tot een rendabele landbouw, helpen ze eveneens bij het in stand houden van rurale gemeenschappen.

De voorbije 50 jaar steeg de levensverwachting in een groot deel van Europa met gemiddeld 3 maand per jaar. Gewasbeschermingsmiddelen hebben hieraan bijgedragen door gezond en voldoende voedsel te garanderen voor iedereen.

Duurzame landbouw in ontwikkelingslanden

In Europa hebben gewasbeschermingsmiddelen bijgedragen tot gezond en voldoende voedsel voor iedereen, maar in de ontwikkelingslanden kampt de bevolking dagelijks met voedseltekorten en een eenzijdig voedingsdieet. De Verenigde Naties berekenden dat de bevolking wereldwijd met 250 000 mensen per dag stijgt en dat we in 2050 met 9 miljard mensen op onze planeet zullen leven. Dit betekent dat 9 miljard mensen moeten worden gevoed. Bovendien stijgt de bevolking het snelst in de ontwikkelingslanden en zijn de omstandigheden om gewassen te telen daar minder ideaal dan in onze contreien. Door het duurzaam inzetten van gewasbeschermingsmiddelen zal men ook in ontwikkelingslanden de voedselproductie kunnen opdrijven en betaalbaar maken voor meer mensen.

Behouden van biodiversiteit

Voldoende voedsel voor een steeds stijgende wereldbevolking, het is een enorme uitdaging voor de landbouw. Waar zullen we al dit extra voedsel vinden? De aarde is eindig en goede landbouwgrond is dat eveneens. Bovendien is er een voortdurende competitie tussen het aanwenden van beschikbaar land voor landbouw, urbanisatie, natuur, recreatie,... Willen we de stijgende bevolking kunnen voeden, dan resten ons 2 opties:

- > het landbouwareaal uitbreiden;
- > de opbrengsten van de bestaande landbouwgronden doen stijgen.

Als we voor optie 1 kiezen en meer grond als landbouwgrond aanwenden, zal er minder land beschikbaar zijn voor natuur, recreatie, urbanisatie,... Wereldwijd zullen natuurgebieden ingepalmd worden om aan landbouw te doen. Als we zoveel mogelijk tropische regenwouden en andere habitats van unieke fauna en flora willen behouden, moeten we optie 2 kiezen en de opbrengst per hectare van de bestaande landbouwgronden optimaliseren. En hiervoor hebben we gewasbeschermingsmiddelen nodig.

Gezond, veilig en mooi groen

Gewasbescherming is ook essentieel voor het veilig, gezond en mooi houden van openbaar groen, parken, bermen, sportterreinen en tuinen. Gewasbescherming verhindert dat woekerende onkruiden het zicht belemmeren op autowegen, dat invasieve planten de lokale planten verdringen, dat planten schade aanbrengen aan stenen constructies,... Gewasbescherming zorgt ervoor dat op sportterreinen en siergazonnen enkel grassen behouden blijven, dat opritten en terrassen onkruid- en mosvrij kunnen gemaakt worden, dat de tuinier mooie en gezonde groenten kan oogsten uit zijn moestuin,...

Gewasbescherming is en blijft belangrijk

Gewasbescherming is en blijft onmisbaar in de hedendaagse, duurzame landbouw. Een landbouw die voldoende, veilig en kwalitatief hoogstaand voedsel op tafel moet brengen. Een landbouw die de natuurlijke grondstoffen zoals water en land op een optimale en efficiënte manier aanwendt. Een landbouw die in 2050 9 miljard mensen moet kunnen voeden. Een landbouw die de biodiversiteit in stand wil houden, door grote oogsten te verzekeren op een beperkte oppervlakte, zodat er voldoende land overblijft voor natuur en recreatie. Gewasbescherming is ook essentieel voor het veilig, gezond en mooi houden van openbaar groen, parken, bermen, sportterreinen en tuinen.

Gewasbeschermingsmiddelen dragen bij tot een duurzame ontwikkeling van onze wereld. Phytofar streeft naar een goed gebruik van de middelen en zet daarbij respect voor mens, dier en milieu centraal.

Phytofar Secretariaat

> **Bernard PECQUEREAU**
Voorzitter

> **Peter JAEKEN**
Secretaris-Generaal
pjeaken@essenscia.be
tel +32 (0) 238 97 75

> **Jérôme COGNIAUX**
Expert Garden, Water en Distributie
Woordvoerder Wallonië
jcogniaux@essenscia.be
tel +32 (0) 238 97 82

> **Sofie VERGUCHT**
Experte Communicatie
en Duurzaam Gebruik
svergucht@essenscia.be
tel +32 (0) 238 98 54

> **Laurence KNEIPE**
Experte Reglementering
lkneipe@essenscia.be
tel 32 (0) 238 97 72

> **Vinciane GERVAIS**
Assistente
vgervais@essenscia.be
tel 32 (0) 238 97 72

Phytofar-Recover Secretariaat

> **Jean-Marie DESCAMPS**
Voorzitter

> **Peter DE WIT**
Executive manager
pdewit@essenscia.be
tel +32 (0) 238 97 44
Michel VOLLEMAN (tot 12/2009)

> **Dany DEBROUX**
Assistente
ddebroux@essenscia.be
tel +32 (0) 238 98 56

Phytofar Stuurgroepen

- > **COMMUNICATIE**
Hilde Boudry – coördinatrice
- > **DISTRIBUTIE**
Stefaan Deconinck – coördinator
- > **DUURZAAM GEBRUIK**
Marc Sneyders – coördinator
- > **ECONOMISCHE & SOCIALE VRAGEN**
Aimé Van Rumst – coördinator
- > **GARDEN**
Kristian Van de Cauter – coördinator
- > **REGLEMENTERING GARDEN**
Hendrik Van Bogaert – coördinator
- > **REGLEMENTERING**
Klaus Kötting – coördinator
- > **WATER**
Kris Leemans – coördinator

Wij danken de voormalige coördinatoren van de werkgroepen voor hun inzet: Michel Degroote (“Distributie”, “Reglementering” en “Duurzaam Gebruik”), Eric Bureau (“Duurzaam Gebruik”), Hervé Tossens (“PT 91/414”) en Dirk Baets (“Garden”).

Phytofar leden

De leden van Phytofar brengen gewasbeschermingsmiddelen op de markt voor de professionele landbouw, de professionele gewasbescherming buiten de landbouw (groenvoorzieners, groendiensten van gemeenten, tuinaannemers,...) en voor het grote publiek dat zijn (moes)tuin wil beschermen.

BASF BELGIUM

Terhulpsesteenweg 178
1170 Brussel
www.agro.basf.be
Vanaf 1 juli heeft BASF
een nieuw adres:
Drève Richelle 161 E/F
1410 Waterloo

BAYER CROPSCIENCE

JE Mommaertslaan 14
1831 Diegem
www.bayercropscience.be

BAYER ENVIRONMENTAL SCIENCE

JE Mommaertslaan 14
1831 Diegem
www.bayergarden.be

BELCHIM CROP PROTECTION

Neringstraat 15
1840 Londerzeel
www.belchim.com

BELGAGRI

Rue du Grand Champs 14
5380 Fernelmont
www.belgagri.be

CERTIS EUROPE

Woluwelaan 60
1200 Brussel
www.certiseurope.com

COMPO BENELUX

Filliersdreef 14
9800 Deinze
www.compo.be

DOW AGROSCIENCES

Prins Boudewijnlaan 41
2650 Edegem
www.dowagro.com/be

DUPONT DE NEMOURS (Belgium)

Antoon Spinoystraat 6
2800 Mechelen
www.bel.ag.dupont.com

EDIALUX-FORMULEX

Rijksweg 28
2880 Bornem
www.edialux.be

HERMOO BELGIUM

Lichtenberglaan 2045
3800 St. Truiden
www.hermoo.com

JANSSEN PMP,
a division of
Janssen Pharmaceutica NV

(tot 31 dec 2009)
Turnhoutseweg 30
2340 Beerse
www.janssenpmp.com

MAKHTESHIM-AGAN

Benelux & Nordic
P.O. Box 355
NL-3830 AK Leusden
www.mabeno.be

MONSANTO EUROPE

Scheldelaan 460 - Haven 627
2040 Antwerpen
www.monsanto.com

NUFARM

Postbus 51
B-9200 Dendermonde
www.nufarm.de

PROTEX

Neringstraat 15
1840 Londerzeel
www.protexnv.be

SCOTTS BENELUX

Oostjachtpark 1
9100 Sint-Niklaas
www.scotts.com

SYNGENTA CROP PROTECTION

Rue de Tyberchamps 37
7180 Seneffe
www.syngenta.be

TAMINCO

Panterschipstraat 207
9000 Gent
www.taminco.be

Mixed Sources

Productgroep uit goed beheerde bossen
en andere gecontroleerde bronnen,

www.fsc.org Cert no. CU-COC-809718-FU
© 1996 Forest Stewardship Council

Voor meer informatie

Phytofar vzw
Diamant Building
A. Reyerslaan 80
B-1030 Brussel

Tel: +32 (0)2 238 97 72
Fax: +32 (0)2 280 03 48
phytosec@essenscia.be

Phytofar